

A VAK LEÁNY.

Éva hirtelen abbahagyta a játékot. A zongora előtt ült, fekete kötéssel a szemén. Felkelt és két kezét kissé előre nyujtva, biztos ösztönrel indult el nagynénje felé, ki a sötét szobában, egy nagy karosszékben bóbisgatott.

— Ilona néni — szólt a vak leány megállva előtte — ma este jöjj el velem arra a hangversenyre.

Az idős úriasszony, ki délutáni álmából csak az imént nyitotta fel szemét, alig tudott szóhoz jutni a meglepetéstől.

Éva megismételte kívánságát.

— Csak nem beszélsz komolyan — ijedezett a néni — hisz jól tudod, ezzel mindent elronthatnál. Szó se lehet róla!...

— Nekem pedig ma mégis el kell mennem — hangzott a felelet.

— Édes fiam, jól tudod, nem lehet. Ernő bátyád holnap leveszi a kötést, de a fényhez csak lassacskán szokhat a szemed. Pár napot még a sötét szobában kell töltened.

Éva alkudozni kezdett.

— Hisz nem kell azért a kötést levenni, így is elmehetek. Sötét páholyban, hátul ülünk.

— Ernő bátyád megtiltotta, hogy a szobából kimozdulj. Nem lehet bízni benned.

Éva ingerült lett.

— Úgy őriztek, mint egy rabot. Megölitek velem az ifjúságom. Még gyermeklány voltam, mikor először kellett sötét szobában heteket eltöltenem. S azóta hányszor!...

— Alig vagy húszesztendő. Még előtted az élet.

A leányból feltört minden keserűség.

— Húszesztendő vagyok. De egy hosszú élet szenvedésével a hátam mögött. Mikor jó szüleim olyan hirtelen elhaltak, a bátyámról sem tudtam éveken keresztül. Nem maradt senkim rajtad kívül és te is csak azért, hogy folyton gyötörtess az orvosokkal. Mit is bántam én a szemem világát, csak engedtetek volna a gyászomnak élni. De még sírnom se volt szabad. Mégis megvakultam. Minden orvos csak rontott rajtam eddig.

A néni szelíden, simogatón felelt.

— Igaztalan vagy... Ez a türelmetlen, nyugtalan természeted volt az oka mindennek. Már rég meggyógyultál volna, de te sosem tudtál szót fogadni, várni.

— Szót fogadni? Tudok. De csak akkor, hogyha bízom. S várni is hogy tudtam a bátyámat! Mikor hallottuk, hogy él, künn, messze, fogságban... Pedig akkor még nem is volt ilyen hírneves professzor. Milyen türelemmel, boldogan vártam azt a két esztendő, míg hazajöhetett. Én azonnal rábíztam volna magam, de ő nem mert még hozzáfogni az operációhoz. Azóta rég bele is nyugodtam már, hogy így maradok.

— De ő nem. Azért tanult és fáradozott éveken keresztül, hogy téged megmenthessen. S milyen áldott jó testvér! Ő, akit egyszerre százfelé várnak a betegek, heteken át ült itt temelleted, hogy vigyázzon rád, nehogy egy óvatlan percben könnyelműen elronthass mindent. Most csak azért hagyott egy napra egyedül, mert egy nagybetege várja, kit csak ő menthet meg. De reggelre itt lesz, légy hát türelemmel.

Éva leült s pár percig hallgatott.

— Szegény jó bátyám — szólt végre — igazán csak érette vállaltam el ezt az újabb kinszenvedést. Én magam már rég nem hiszek benne, hogy valaha látni fogok. De már nem is fontos. Egészen más világba helyezkedtem, a szem ott fölösleges. A zene, igen... Én a zenével látok... A zene olyan nagy dolog lett nekem, hogy szinte biztosra kell vennem, örökre vak maradok. Épen azért...

Fölvette fejét és hirtelen fölállott.

— Ilona néni!... Nekem ma el kell mennem, Mátrayt hallani.

A jó asszony rémülten látta a közelgő veszedelmet. Ez a leány ismét erősebb lesz nála. Kezeit tördelte és úgy könyörgött:

— Évám, mindenre kérlek... Ne tedd tönkre magad!... Az életben még annyi...

— Ó, mit tudjátok ti azt... — szakította félbe nénjét a vak leány — hogy mi egy vaknak az élete!... Mik a mi vágyaink?... Ha tudnád... Én szerelmes vagyok... — s hangja itt meleggé változott. — Évek óta már. A szemem sosem látta... Évek óta külföldön él. És mégis... Mindig magam előtt látom. Mindennap találkozunk. Ismerem, jobban, mint bárkit. Az egész lelkét, életét, a vágyait, a szenvedéseit. Még a külsejét is. S tudom, hogy még nem volt boldog soha. Hogy keres, vár valakit... És most, hogy legújabb szerzeményét játszottam, teljes erővel szólalt meg bennem is a vágy, hogy igen, el kell mennem.

Már ott térdelt a nénjére borulva s ajkáról ömlött a vallomás:

— Igen, Mátrayt szeretem. Őt, a világhírű művészt, én, a szerencsétlen leány... Tudod, évek óta nem vágytam sehová, messze kerültem az embereket. De ma el kell mennem... Talán a «Szellők meséjé» is el fogja játszani... Ó, néném, emlékszel...? Ezt játszottam akkor, mikor a nagy gyász után, vakon, először ültem zongorához. És azon a napon csodálatos dolgokat ismertem meg. Hamarosan minden dolgát meghozattam Mátraynak. Valami csodálatos dolog ment bennem végbe rövid idő alatt. Más színe lett a hangnak, más csengése a szónak, mást

mondottak el a régi klasszikusok s új, hatalmas színskálákból, végtelenbe futó dallamokból, a zene csodálatos alkotó elemeivel teremtdött újjá előttem a világ. S engem is ő teremtett újjá... Órákat töltöttem a zongorám mellett. Az ő lelke ihletett meg s tette a játékomat művészté. Már csak általa és benne élek. S látni is csak azért szeretnék, hogy őt láthassa a szemem. De nem vágyom látni a világot nélküle... Ma, mióta meghallottam, hogy itt van, nem bírok magammal... Az én vágyam hozta ide, ebbe a csöndes vidéki városba. Azután ismét elmegy, tengeren túlra s az én lelkem örökre...

Elakadt a szava. Szívettpő volt a vak leány zokogása. Az öregasszony nem bírta nézni. Imára kulcsolta a kezét.

— Úristenem! Segíts meg ebben a súlyos kísértésben.

Majd egy kis erőhöz jutva így folytatta:

— Nem lehet... Leányom... Gondold meg: én felelek érted.

A vak leány is új erőre kapott.

— Igen, te felelsz majd, a jó Isten előtt is, ha elveszed tőlem azt, ami a legnagyobb lehetett volna az életemben. Csak egyszer hallhassam őt magát játszani, hogy megbékélnék aztán minden szenvedéssel. Ez az egyetlen este!...

Az öregasszony maga elé meredve hallgatott.

Éva most már biztos fegyverhez nyult.

— És ha ez a műtét sem sikerül? Olyan biztos vagy benne?...

Mit adhatsz majd helyébe akkor, ami több lenne ennél az esténél?...

Én nem tudnám enélkül elviselni az örök sötétséget.

Megtörtén állt föl az öregasszony.

— Legalább a bátyád itthon lenne!

Éva is föllállott.

— Lehet, őbenne az orvos eltiporná az embert. Isten rendelte így, hogy ma távol legyen.

A jó asszonynak nem volt többé mit ellenvetnie.

— Megígéred, hogy nagyon fogsz vigyázni? Bekötött szemmel...

Percek múltak el, míg a végső szót is kimondotta.

— Istenem, légy velünk — fohászkozott föl csendes megadással s készülődni kezdett az estére.

Éva magánkívül volt az izgalomtól. Nénje öltöztette. Egészen halavány világosság mellett fürtös rövid haját rendbe szedte s fehér selyemruhát adott rája. Csordultig volt a szíve fájdalommal, látva a szép fiatal teremtest, szemén a szomorú fekete kötéssel.

Ünnepi fényben ragyogott a színház, telve finom, úri közönséggel. Csak az egyik nagy földszinti páholy maradt sötéten, mintha üres lenne. A mély háttérben mégis mintha mozogtak volna...

Óriási siker volt. Szünni nem akaró tapsok követtek minden számot. A műsor véget ért, a közönség azonban nem mozdult helyéről, újra meg újra kitapsolta a művészt és ráadást követelt.

Mátraynak engednie kellett. Jóvágású, komoly férfi volt, kissé

már deresedő hajjal, szeme azonban szomorú, tiszta gyermekszem. Fáradt mosollyal vette föl újra hegedűjét és játszani kezdett. Egyik legelső szerzeményét . . .

«A szellők meséje»! . . . Búbajos, ábrándos, forró muzsika volt. Az emberek lehúnyták szemüket. Madárdalok erdőkön, virágos mezőkön futottak keresztül, kristályos patakban, tavaszi esőben fürödtek és színek, csodálatos, égő, tiszta színek bomlottak eléjük s meleg színhullámok ringatózták körül.

Hatalmas tapsvihár rázta meg a pillanatnyi csöndet, mely az utolsó hangokat követte. A közönség elragadtatása tetőfokra hágott.

S ekkor a zúgó, éljenző tömegben keresztül egy tiszta leányhang tört utat magának ujjongó, boldog extázisban, a fáradtan mosolygó művész felé.

— Látok! . . . Látok! . . . Ó, Istenem! A Mester . . .

Halálos csend, s egy pillanat alatt ezernyi szem tapadt a sötét páholyból kihajló, sugárzóan szép nőalak felé. A letépett kötést még a kezében lengette, mint győzelmi lobogót, a másik kezét magasra tárta ki a színpad felé, ahol, mint egy csodától elbűvölten állt az ő ünnepezt művésze. Szeme a lányra meredt, akinek arcáról az üdvözültek fényessége, két szeméből pedig mámorittas, boldog ragyogás áradt felé.

Rémült, ijedt sikoly követte a lány ujjongó kitérését. Egy idős hölgy ugrott elő a páholy mélyéből és a fiatal lánnyal dulakodni kezdett.

— Mit tettél!? . . . A kötést! . . . Szerencsétlen . . . — kiáltott és igyekezett a lányt a sötét háttérbe vonszolni.

A lány azonban csak állt ott, mintha vashálóból lenne s szemeit bűvös erővel kapcsolta a művész ámulattól fényes szemeibe.

— Ilyennek képzeltem . . . — suttogta maga elé.

Hirtelen sötétség borult a színházra. Az egész városban jól ismerték a Szendey-család tragédiáját és rögtön Évára ismertek. Átlátva a helyzetet, valaki gyors hidegvérrel eloltatta az összes villanyokat. Többen betörték Éva páholyába s szemeit bekötözték.

— Talán még nem vezett el minden . . . — mondotta egy orvos a jelenlevők közül.

Egy kéz nyúlt most a leány keze után.

— Istenem, hiszen ez a Mester keze . . . — kiáltotta Éva. — A Mester . . . ! Látom így is, a kötésen keresztül.

Mátray, aki közben mindent megtudott a lányról, meghatottan csókolt neki kezét.

— Én vagyok az, igen. Akiért ma annyit kockáztatott . . .

— Ó, a vakság is könnyű lenne most már.

— Isten nem kíván ekkora áldozatot. Azért, mert ma engem ide elvezetett . . . De a kocsi előállt. Jöjjön, most én hadd kísérjem tovább. Ameddig csak engedi . . .

És a lány boldogan hagyta ott kezét a Mesterében.

Szentgyörgyi Czeke Vilma.